Ministerie van Klimaat en Groene Groei

Klimaat en groene Groei

Aan de Minister van Klimaat en Groene Groei

Auteur
[redacted]

TER BESLISSING
Datum
12 maart 2025

Kenmerk
KGG / 97641325

nota
TER BESLISSING

Routekaart Koolstofverwijdering

Kopie aan

Bijlage(n)
4

Parafenroute

[redacted]

Aanleiding

Koolstofverwijdering – menselijke activiteiten om CO2 uit de atmosfeer te verwijderen en langdurig op te slaan – is een relatief nieuw beleidsterrein en zal naast emissiereductie een tweede spoor in het klimaatbeleid vormen. Met de Routekaart Koolstofverwijdering geeft het kabinet invulling aan enkele moties en toezeggingen, en reageert het op het advies van de Wetenschappelijke Klimaatraad over koolstofverwijdering.

Geadviseerd besluit

U kunt kennisnemen van de stukken en de aanbiedingsbrieven ondertekenen.

Kernpunten

- De Routekaart Koolstofverwijdering geeft een nader beeld van de noodzaak van, vraag naar en het aanbod van koolstofverwijdering. Op basis daarvan formuleert het belangrijke randvoorwaarden en uitgangspunten om tot een robuuste integratie van koolstofverwijdering in klimaatbeleid te komen. Daarop voortbouwend geeft het een beleidsagenda voor de komende jaren en beleidsmaatregelen die bij kunnen dragen aan verdere techniekontwikkeling en opschaling van koolstofverwijdering in Nederland en het benutten van de economische kansen die koolstofverwijdering op termijn biedt.
- Koolstofverwijderingsmethoden verschillen sterk van elkaar, met name wat betreft de duur van CO2-opslag die een techniek biedt (tijdelijk of permanent). Het kabinet zet in op alle vormen van koolstofverwijdering. Tijdelijke koolstofverwijdering is bijvoorbeeld mogelijk door het planten van bossen of opslag van koolstof in producten. Permanente koolstofverwijdering is bijvoorbeeld mogelijk door met een filter CO_2 af te vangen en dit ondergronds op te slaan, of door mineralisatie van gesteenten.
- Concreet zet het kabinet met de Routekaart in op:

    - Internationaal: goede rekenregels voor koolstofverwijdering in emissieboekhouding en integere internationale markt via Artikel 6.
    - Europees: het duidelijk maken van de gewenste mate van emissiereductie en koolstofverwijdering; pleiten voor het creeren van een inkoopveiling bij de herziening van het ETS in 2026; uitwerken van verdere integratie koolstofverwijdering in Europese beleidsinstrumenten; breed integreren koolstofverwijdering in EU innovatie-instrumenten
    - Nationaal: Bestaande subsidie-instrumenten gebruiken voor koolstofverwijdering, specifiek steunen van koolstofverwijdering (nationaal stimuleringsprogramma innovatie en vroege opschaling).
- Het kabinet zet zich proactief in om het Europese klimaatbeleid op het gebied van koolstofverwijdering te beïnvloeden. Hiertoe wordt parallel met de Routekaart ook een nonpaper gepubliceerd.
- Besluitvorming over de Nederlandse positie ten aanzien van toekomstige internationale en Europese voorstellen, nationale vraagstukken en de uitwerking van instrumentering vindt doorlopend plaats. Hierbij wordt via gebruikelijke kanalen interdepartementaal afgestemd. Het kabinet zal de Routekaart daarbij als uitgangspunt nemen.